

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Секція 6. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ, КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....355

Каріна БУБЕН

КРИМІНАЛЬНО-ПРОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТЬ У ПСЕВДОРЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ЯК ФОРМАХ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: НОВІ ВИКЛИКИ ДОКТРИНИ І ПРАКТИЦІ.....355

Владлена ВОЛОШИНА

МЕДІАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПРОВА ТЕХНОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....358

Ірина ГОРБАЧОВА

ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....362

Сергій КОНОВАЛЬЧУК

НОТАРІУСИ ЯК ОСОБИ, ЩО НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ТА СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....366

Valeriu LUNGU

COMPETENȚA POLIȚIEI DE FRONTIERĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN PREVENIREA ȘI CONTROLUL DEZORDINILOR ÎN MASĂ.....370

Boșcaneanu MARCEL

PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI DE DREPT PENAL ÎN COMBATAREA CRIMINALITĂȚII DE MEDIU ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER.....382

Олексій ПАЛАМАРЧУК

ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКИХ СПРЯМОВАНА НА ВЧИНЕННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК.....392

Дмитро ПЕРСТИНЧИК

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОЛЯГАЮТЬ У НЕЗАКОННИХ ДІЯХ ЩОДО ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ.....396

Тарас ПОНУРКО

ОСОБЛИВОСТІ РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ УКРАЇНОЮ.....401

Вадим ПОЖАР

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПОТЕРПІЛОГО ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТИЗИ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ.....405

Сергій РАДЕЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ У ПРОВАДЖЕННІ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ.....409

Коновальчук Сергій

аспірант кафедри кримінального права

Національного університету «Одеська юридична академія»,

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-8361-8209>

електронна адреса: Konovalchukss@ukr.net

НОТАРІУСИ ЯК ОСОБИ, ЩО НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ТА СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У тезах досліджено особливості професійної діяльності нотаріуса в якості спеціального суб'єкта зловживання повноваженнями та підкупу. Дослідження дозволило прийти до висновку про можливість віднесення окремих видів нотаріальної активності до сфери надання публічних послуг – як особи, яка уповноважена державою, зокрема посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Ключові слова: спеціальний суб'єкт, публічні послуги, кримінальне правопорушення, нотаріус, зловживання повноваженнями.

Konovalchuk Serhii

postgraduate student of the Department of Criminal Law,

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

NOTARIES AS PERSONS PROVIDING PUBLIC SERVICES AND SUBJECTS OF CRIMINAL OFFENSES

The abstract examines the specific features of the professional activity of a notary as a special subject of abuse of authority and corruption. A study has allowed us to conclude that certain types of notarial activity can be classified as public services – as a person authorized by the state, in particular, to notarize the rights and facts that have legal significance, and to perform other notarial acts provided for by law in order to give them legal validity.

Key words: special subject, public services, criminal offense, notary, the abuse of authority.

Діяльність «чорних нотаріусів» не є новим явищем, і відома ще з часів проголошення незалежності нашої країни, як-то: сприяння рейдерським захопленням підприємств, незаконне відчуження об'єктів нерухомості, транспортних засобів та ін. «Чорні нотаріуси» здійснюють відчуження земельних ділянок, квартир, будинків, господарчих споруд, автомобілів за підробленими документами за пропозицією інших осіб чи з власної ініціативи (підробляючи доручення від дійсних власників). Проблема ускладнюється ще й тим, що в

окремих випадках правоохоронні та судові органи особисто зацікавлені в роботі таких нотаріусів, або ж є однією з ланок легалізації незаконного відчуженого майна, як наслідок, їх неможливо притягти до відповідальності.

Воєнний стан обумовив виникнення нового напрямку незаконних схем діяльності таких нотаріусів – це сприяння видаленню з реєстру імен підсанкційних бенефіціарів українських компаній. І навіть за умови анулювання таких реєстраційних дій, не всі нотаріуси та реєстратори, що вчиняли такі дії, були притягнуті до кримінальної відповідальності [1]. Разом з тим відомі випадки [2], коли реєстратори та нотаріуси особисто зверталися зі скаргами про несанкціоноване використання невідомими особами ідентифікаторів доступу до ЄДР. CERT-UA відслідковує діяльність злочинного угруповання UAC-0173, за замовленням якого хакери здійснюють кібератаки на українських нотаріусів, щоб отримати прихований віддалений доступ до їхніх комп'ютерів з метою подальшого внесення несанкціонованих змін у державні реєстри [3]. CERT-UA в лютому 2025 р. фіксувала чергову розсилку цією групою небезпечних електронних листів під виглядом одного з територіальних підрозділів Міністерства юстиції України, які містили посилання для завантаження файлу, запуск якого призводить до ураження комп'ютера шкідливою програмою та отримання доступу до автоматизованого робочого місця нотаріуса.

Інший аспект незаконного зловживання своїми повноваженнями нотаріусами – це співучасть у рейдерських захопленнях. **Наприклад, кейс 2021 року:** нотаріус Миргородського районного нотаріального округу Полтавської області за межами свого нотаріального округу і без документів перереєстровувала **корпоративні права ТОВ і ДП, що належать «Центру захисту інвалідів» - на ЧП** [4]. Через декілька годин нотаріус в м. Одеса завірила підписи засновників ЧП в протоколі Загальних зборів про передачу корпоративних прав на користь ЧП третій особі, наступного дня нотаріуси реєструють заміну директорів, і подальшу передачу корпоративних прав іншому суб'єкту господарювання.

Чинне кримінальне законодавство в статтях 365-2 та 368-4 КК України визначає нотаріуса в якості спеціального суб'єкта зловживання повноваженнями та підкупу – в сфері надання публічних послуг.

Згідно до ч. 1 ст. 3 Закону України «Про нотаріат» нотаріус - це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [5].

Законом України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» в п.6 ч.1 ст. 1, публічна послуга визначається як юридично або соціально значуща дія суб'єкта надання публічної (електронної публічної)

послуги, у тому числі адміністративна послуга, за заявою (зверненням, запитом) суб'єкта звернення або без такого звернення, у результаті якої набуваються, переходять, припиняються права та/або здійснюються обов'язки суб'єктом звернення, надаються відповідні матеріальні та/або нематеріальні блага суб'єкту звернення [6]. При цьому принцип надання публічної (електронної публічної) послуги за замовчуванням не може застосовуватися щодо: державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав; державної реєстрації актів цивільного стану громадян та ін. Про нерозповсюдження сфери дії цього закону відносно нотаріусів (щодо публічних послуг) свідчить зміст Постанови КМУ від 13 січня 2023 р. № 111 [7].

О.П. Світличний «під публічними послугами» розуміє суспільно значущу публічно-владну діяльність здійснювану органами державної влади (переважно виконавчої) та органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими суб'єктами, які належать до сфери управління вказаних органів, зокрема й на підставі делегованих повноважень за рахунок коштів державного бюджету та бюджету органів місцевого самоврядування [8, С.200]. За таким визначенням нотаріуса складно віднести до того самого суб'єктом, який уповноважений на надання публічних послуг.

С.Я. Шийович виходить з того, що правове поняття публічної послуги може бути сформульоване на основі резюмування вищевикладених характеристик: публічна послуга – це виражена в нормах права, гарантована державою цілеспрямована діяльність із задоволення прав і законних інтересів, виконання деяких обов'язків фізичної чи юридичної особи, що її ініціює [9]. І такий підхід дозволяє відносити окремі види нотаріальної активності до сфери надання публічних послуг – як особи, яка уповноважена державою, зокрема посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Професійна діяльність нотаріусів реалізується з метою охорони та захисту прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, територіальних громад, а також держави, з метою забезпечення їх реалізації. Надання публічних послуг нотаріусом, передусім, виражається у вчиненні ним нотаріальних дій з посвідчення заповітів, цивільно-правових угод, виконання нотаріусом функцій державного реєстратора в електронних реєстрах інформаційної системи Міністерства юстиції України, що, в окремих випадках, може здійснюватися без вчинення нотаріальної дії. Неправомірне використання наданих йому у зв'язку з цим повноважень здатне завдати серйозної шкоди охоронюваним законом правам та свободам. Втім не можуть бути прирівняними до нотаріусів та не можуть бути визнані суб'єктами за ст.ст. 365-2 та 368-4 КК інші суб'єкти, які за законом можуть вчиняти окремі нотаріальні дії через ускладнення звернення зацікавленої у нотаріальній дії особи до нотаріуса (органи місцевого самоврядування, службові особи консульських установ, начальники установ виконання покарань та ін.). Це обумовлено тим, що повноваження цих осіб щодо вчинення нотаріальних дій є

виключенням, а документи, посвідчені ними, не вважаються нотаріально посвідченими, а лише прирівнюються до них.

Перелік використаних джерел:

1. Ухвала Дніпровського апеляційного суду від 16.08.2023р. у справі №199/8996/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112999838>.
2. Касім В. Публікація від 18.09.2024р. URL: <https://hromadske.ua/polityka/231356-kipriot-patriot-vadym-yermolayev-zoloti-sandali-y-sanktsiyi>
3. «Чорні нотаріуси» з УАС-0173 активізувались, щоб отримати доступ до держреєстрів. URL: <https://cybersec.net.ua/kiberzlochyny/805-chorni-notariussy-z-uac-0173-aktyvizuvalys-shchob-otrymaty-dostup-do-derzhreiestriv.html>
4. Овчинникова О. «Чорні нотаріуси» та хто їх покриває: показовий приклад однієї судової справи. URL: <https://censor.net/ua/b3439204>
5. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
6. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України 15.07.2021 р. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>
7. Деякі питання реалізації Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг»: Постанова КМУ від 13 січня 2023 р. № 111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/111-2023-%D0%BF#Text>
8. Світличний О.П. Публічні послуги: сутнісні характеристики. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2/2021. С. 199-202. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/47>
9. Шийович С.Я. Публічні послуги: теоретико-правові аспекти. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. С. 431-435. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.74>